

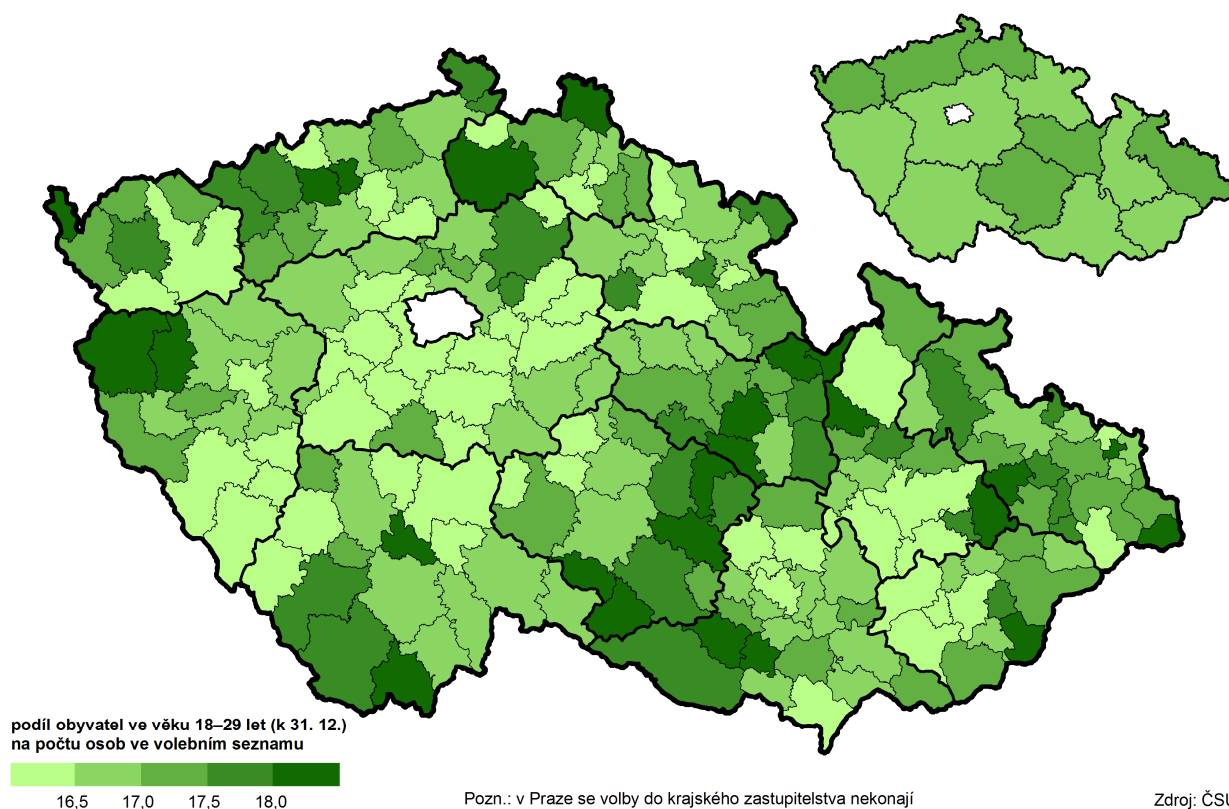
9. Volby

Podobně jako všichni občané, tak i mladí lidé, pokud se zajímají o politické dění a chtějí mít možnost nějakým způsobem ovlivňovat život svůj i dalších lidí, mají možnost aktivně se účastnit voleb. A to nejen účastí při samotných volbách, ale především zastoupením na kandidátních listinách a následně pak, ti úspěšní, prací v zastupitelstvech.

Volby do zastupitelstev krajů 2016

Volební potenciál Zlínského kraje představoval při volbách do zastupitelstev krajů v roce 2016 celkem 480,5 tis. oprávněných voličů. Lze předpokládat, že podíl osob ve věku 18-29 let je ve voličské základně stejný, jako v počtu obyvatel ve věku 18 a více let, tedy necelých 17 %. Sledujeme-li vývoj voličské základny, pak nejvyšší byla v roce 2012, kdy dosáhla 485,5 tis. osob, v roce 2016 poklesla o 5 tis. osob. Počet voličů ve věku 18-29 je při každých krajských volbách nižší a klesá i jejich podíl na voličské základně. Zatímco v roce 2000 představovali voliči této věkové skupiny čtvrtinu z celkového počtu voličů, v roce 2016 to bylo 16,6 %.

Volební potenciál obyvatel ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů
ve volbách do krajského zastupitelstva v říjnu 2016

Tab. 9.1 Účast voličů ve volbách do zastupitelstev krajů, volební potenciál obyvatel ve věku 18–29 let, kandidáti a zvolení zastupitelé

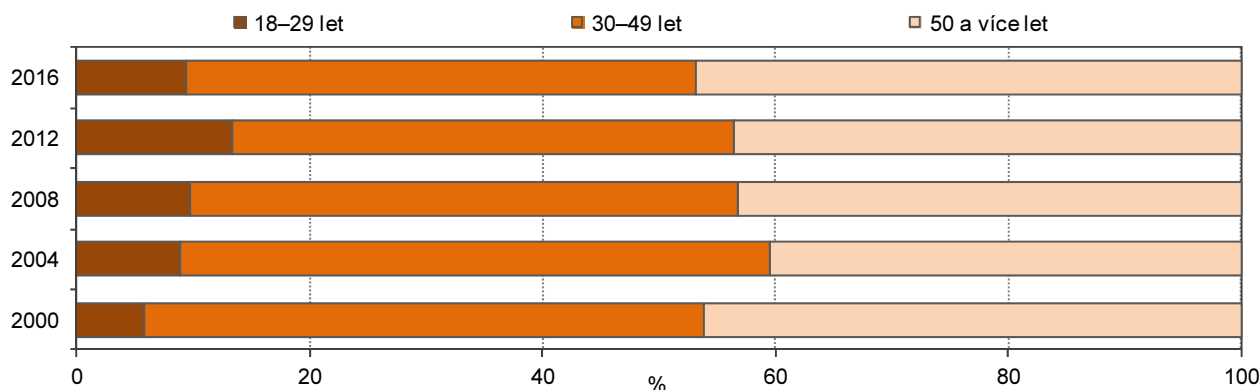
	Zapsaní voliči ¹⁾			Obyvatelstvo ve věku 18–29 let k 31.12.		Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé		
	celkem	z toho se zúčastnilo hlasování		celkem	podíl na celkovém počtu zapsaných voličů v %	celkem	z toho ve věku 18-29 let		celkem	z toho ve věku 18-29 let	
		počet	v %				počet	v %		počet	v %
2016	480 457	184 972	38,5	79 965	16,6	812	77	9,5	45	-	-
2012	485 530	195 865	40,3	91 088	18,8	846	113	13,4	45	1	2,2
2008	482 524	198 524	41,1	99 292	20,6	474	46	9,7	45	-	-
2004	479 121	146 549	30,6	109 596	22,9	553	49	8,9	45	1	2,2
2000	470 707	169 795	36,1	118 182	25,1	476	28	5,9	45	2	4,4

¹⁾ osoby ve věku 18 a více let zapsané v seznamech voličů

Počet kandidátů se vyvíjel značně nerovnoměrně, nejvyšší byl v roce 2012, kdy na kandidátních listinách bylo 846 osob, v posledním roce klesl na 812 osob. Nerovnoměrně se vyvíjel i počet kandidátů ve věku 18 až 29 let. V roce 2000 jich bylo na kandidátních listinách 28, v roce 2012 nejvíce, 113 a tvořili 13,4 % z celkového počtu kandidátů. V roce 2016 poklesl počet na 77 a jejich zastoupení v celkovém počtu kandidátů na 9,5 %. Ve srovnání s republikovými průměry bylo zastoupení kandidátů ve věku 18-29 let v kraji vyšší pouze v roce 2012, kdy republikový průměr 11,8 % přesáhlo o 1,6 procentního bodu.

Z hlediska věkové struktury kandidátů lze říci, že až do roku 2008 největší zastoupení měli kandidáti ve věku 30-49 let. V roce 2012 byl podíl kandidátů této věkové skupiny stejný jako ve věku 50 a více let, kdežto v roce 2016 už kandidáti 50letí a starší představovali podíl nejvyšší - 46,9 %.

Graf 9.1 Kandidáti ve volbách do zastupitelstva Zlínského kraje podle věku

V kandidátních listinách mají výraznou převahu muži, jejich podíl se pohyboval od 70,8 % v roce 2012 po 79,0 % v roce 2000. Ve věku do 29 let bylo rozmezí od 60,7 % (rok 2000) po 73,5 % (v roce 2012). Proti republikovým průměrům je podíl mužů v celkovém počtu kandidátů s výjimkou roku 2012 vyšší. U mužů do 29 let převyšují krajské podíly republikové průměry od roku 2008.

Pokud hodnotíme aktivitu mladých při volbách počtem kandidátů juniorského věku na 10 tis. juniorů, pak tato aktivita rostla z 2,4 v roce 2000 až do roku 2012, kdy na 10 tis. osob ve věku 18-29 let připadlo 12,4 kandidátů. V roce 2016 došlo k poklesu, a to na 9,6 kandidátů na 10 tis. obyvatel juniorského věku. Tato hodnota mírně přesahuje celorepublikový průměr (8,1) a v mezikrajském srovnání je pátá nejvyšší (maximum je v Karlovarském kraji - 26,5 kandidátů na 10 tis. obyvatel).

V krajských volbách byli mladí kandidáti úspěšní pouze ve 4 případech. V roce 2000, kdy do 45 členného zastupitelstva byli zvoleni 2 kandidáti, po jednom pak v roce 2004 a 2012. Ve všech případech se jednalo o muže. Na základě výsledků voleb je zřejmé, že zatímco průměrný věk kandidátů byl nejvyšší v roce 2000 (48,2 let) a v dalších letech už této hodnoty nedosáhl, průměrný věk členů zastupitelstva se zvyšuje. V roce 2000 činil 46,3 roku, v roce 2016 to bylo 50,8 roku. Srovnáme-li průměrný věk kandidátů a zastupitelů, pak kromě roku 2000 je vždy u zastupitelů vyšší.

V mezikrajském srovnání byl při posledních volbách do krajských zastupitelstev ve Zlínském kraji podíl kandidátů do 29 let šestý nejnižší, průměrný věk kandidátů třetí nejvyšší a zastupitelů šestý nejvyšší.

Volby do zastupitelstev obcí 2014

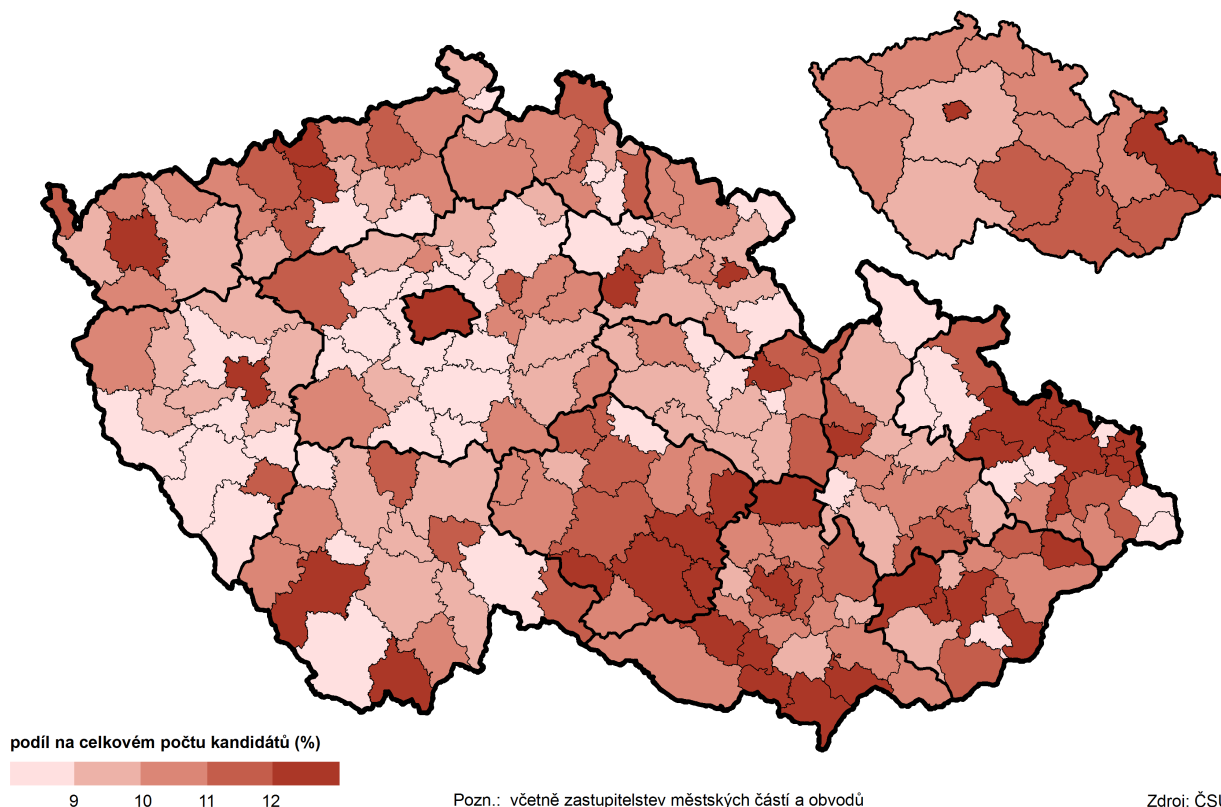
Zájem o veřejné dění v obci se projevilo účastí mladých na kandidátních listinách. Při volbách do obecních zastupitelstev v roce 2014 představovali junioři 11,4 % ze všech 13,8 tis. kandidátů v kraji.

Ve srovnání s ostatními kraji je to 5. nejvyšší podíl v rozmezí od 9,1 % (Středočeský kraj) po 14,0 % (Hl. m. Praha). Vyšší zastoupení měli muži, jejich podíl na celkovém počtu kandidátů byl 68,7 %, ve věku do 29 let byl mírně vyšší 69,9 %.

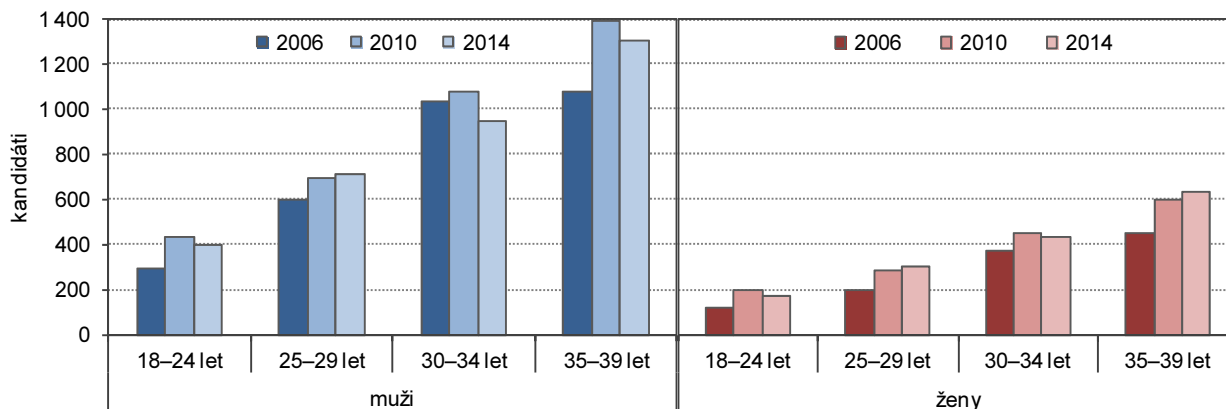
Ve srovnání s volbami v roce 2006 je podíl mladých na celkovém počtu kandidátů vyšší, proti roku 2010 je však nižší. To platí i pro počet kandidátů v podrobnějším členění, tedy ve věku 18-24 let a 25 - 29 let. Ve všech letech jsou však početnější kandidáti právě druhé věkové skupiny, tvoří 60 - 66 % z celkového počtu kandidátů juniorů.

Zatímco v celkovém počtu kandidátů roste podíl žen, v roce 2014 to bylo 31,3 %, u kandidátů ve věku 18 až 29 let dosáhl podíl v roce 2010 hodnoty 30,2 % a v roce 2014 zůstal téměř na stejné úrovni.

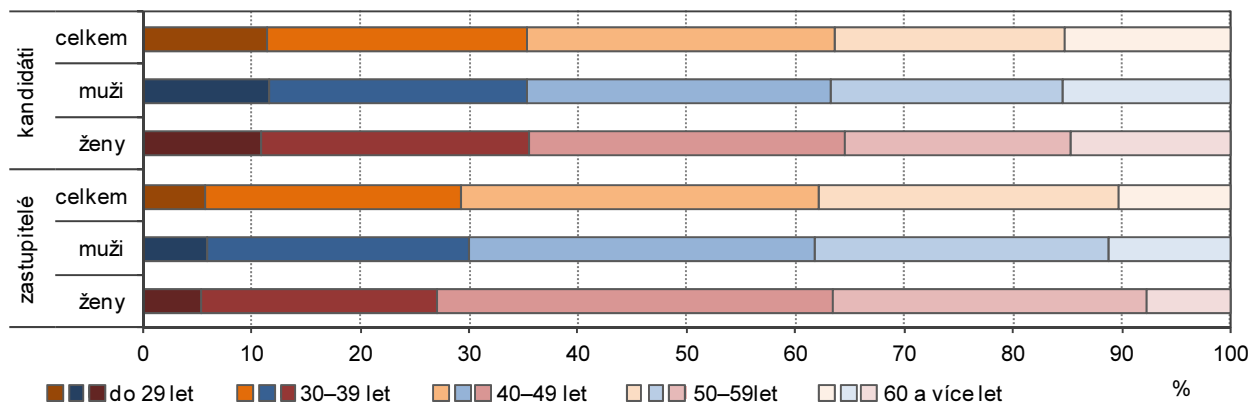
Kandidáti ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů
ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Graf 9.2 Kandidáti ve Zlínském kraji podle pohlaví a vybraných věkových skupin ve volbách do obecních zastupitelstev

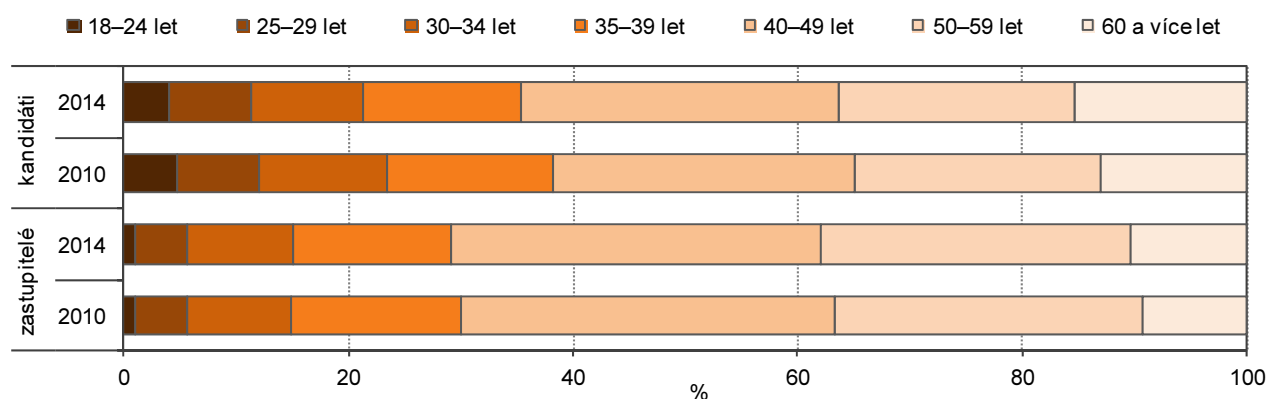
Graf 9.3 Platní kandidáti a zvolení zastupitelé ve Zlínském kraji podle pohlaví a věku ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Tab. 9. 2 Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev

	Platní kandidáti						Zvolení zastupitelé					
	celkem	z toho ve věku				z 18–29letých ženy v %	celkem	z toho ve věku				z 18–29letých ženy v %
		18–24 let		25–29 let				18–24 let		25–29 let		
		počet	v %	počet	v %			počet	v %	počet	v %	
2014	13 858	564	4,1	1 015	7,3	30,1	3 401	36	1,1	157	4,6	23,8
2010	13 411	635	4,7	986	7,4	30,2	3 382	37	1,1	152	4,5	27,0
2006	11 885	420	3,5	800	6,7	26,6	3 406	32	0,9	148	4,3	16,1

Aktivita mladých, vyjádřená jako podíl kandidátů na počtu obyvatel daného věku, se neustále zvyšuje. V roce 2016 z 10 tis. obyvatel ve věku 18-29 let bylo 117,4 kandidátů, v roce 2014 již 184,4. Nárůst byl zaznamenán u obou pohlaví, v roce 2014 to bylo u mužů 250,8 a u žen 114,1. I při podrobnějším členění, tedy zvlášť za skupinu 18-24 let a 25-29 let, je vidět nárůst. Pouze u žen ve věku 18-24 se počet kandidátů na 10 tis. žen v tomto věku v roce 2014 proti roku 2010 mírně snížil.

Graf 9.4 Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle věku ve Zlínském kraji

Tab. 9. 3 Voliči a kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a okresů v říjnu 2014

	Zapsaní voliči			Platní kandidáti			z toho ve věku 18–29 let			Podíl kandidátů ve věku 18–29 let (%)		
	celkem ¹⁾	z toho ve věku 18–29 let ²⁾		celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		mezi kandidáty celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %		počet	v %			
Zlínský kraj	483 289	85 640	17,7	13 858	4 334	31,3	1 579	475	30,1	11,4	11,6	11,0
v tom okres:												
Kroměříž	88 366	15 584	17,6	2 733	937	34,3	329	109	33,1	12,0	12,2	11,6
Uherské Hradiště	117 908	20 960	17,8	4 017	1 287	32,0	395	114	28,9	9,8	10,3	8,9
Vsetín	118 819	21 634	18,2	2 856	799	28,0	331	91	27,5	11,6	11,7	11,4
Zlín	158 196	27 462	17,4	4 252	1 311	30,8	524	161	30,7	12,3	12,3	12,3

¹⁾ osoby ve věku 18 a více let zapsané v seznamech voličů

²⁾ počet obyvatel ve věku 18–29 let k 31.12.2014

Na základě výsledků voleb v roce 2014 byl zjištěn vyšší podíl kandidátů bez politické příslušnosti u juniorů než u kandidátů celkem, a to ve všech krajích, přitom nejvyšší byl v Kraji Vysočina (94,0%). Ve Zlínském je tento podíl 88,3 %, tedy o 5,9 procentního bodu vyšší než u kandidátů celkem. Rovněž vyšší je u juniorů i podíl kandidátů, kteří jsou bez politické příslušnosti a kandidovali jako nezávislí kandidáti (navrženi nezávislymi kandidáty). Podíl činil 47,2 % u juniorů, zatímco u kandidátů bez ohledu na věk to bylo 42,3 %.

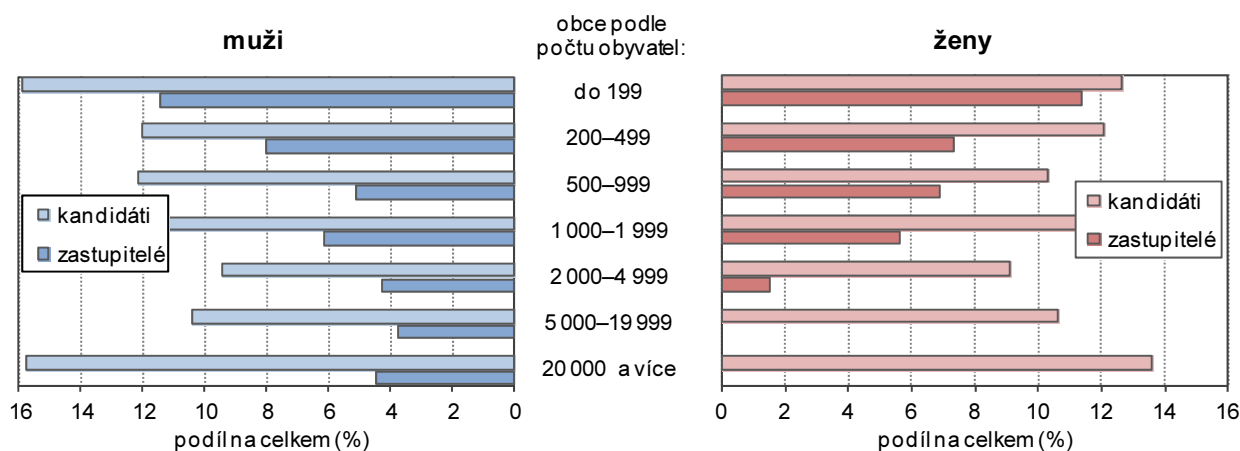
Z kandidátů - mužů bylo členem nějaké strany 18,9 %, u žen 14,6 %. Ve skupině juniorů byl u žen podíl výrazně vyšší, představoval 6,7 %, u mužů byl 13,9 %.

Ve zvolených zastupitelstvech mají v kraji jednoznačně převahu kandidáti bez politické příslušnosti, představují v případě mužů 83,5% a 89,0 % u žen. V juniorské skupině je u mužů podíl 89,1 %, u žen dokonce 100 %.

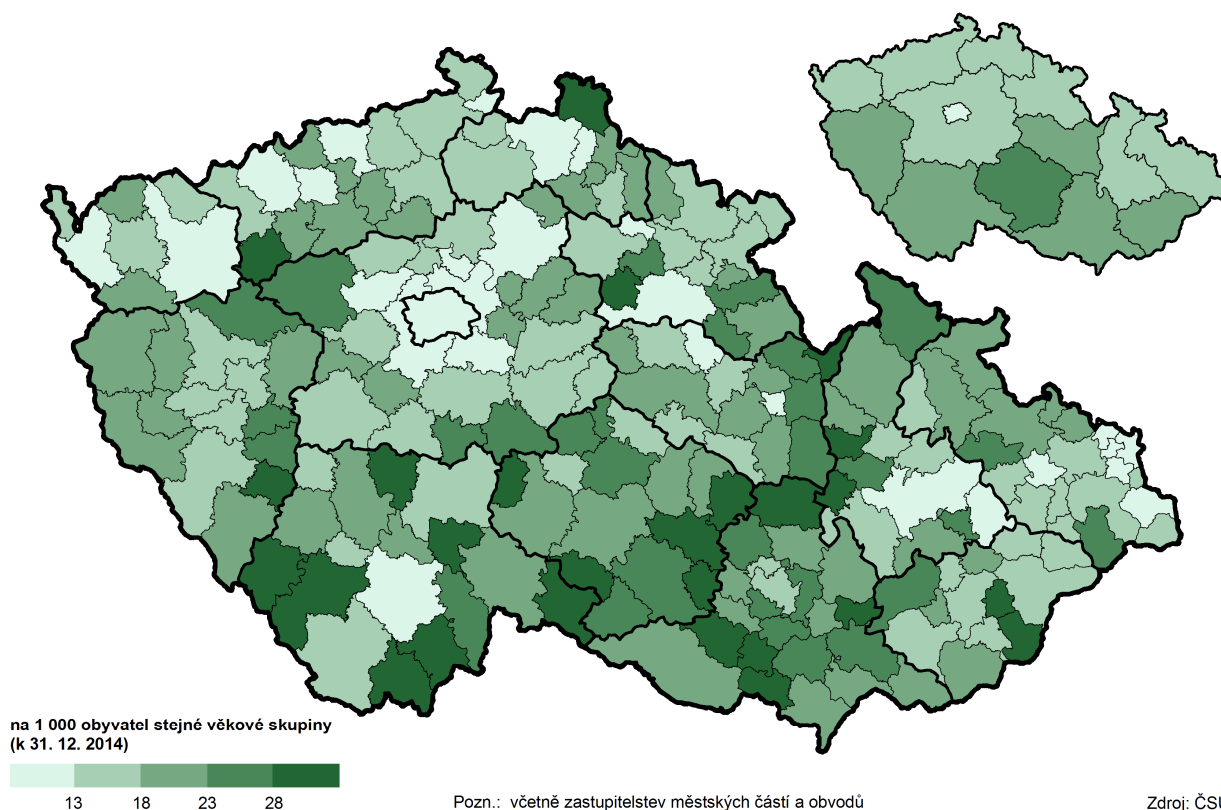
Tab. 9.4 Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a okresů v říjnu 2014

	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 18–29 let			Podíl zastupitelů ve věku 18–29 let (%)			Podíl zastupitelů ve věku 18–29 let na počtu kandidátů stejného věku (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		mezi zastupiteli celkem	mezi muži	mezi ženami	celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %						
Zlínský kraj	3 401	863	25,4	193	46	23,8	5,7	5,8	5,3	12,2	13,3	9,7
v tom okres:												
Kroměříž	794	216	27,2	52	16	30,8	6,5	6,2	7,4	15,8	16,4	14,7
Uherské Hradiště	890	235	26,4	46	8	17,4	5,2	5,8	3,4	11,6	13,5	7,0
Vsetín	755	175	23,2	39	9	23,1	5,2	5,2	5,1	11,8	12,5	9,9
Zlín	962	237	24,6	56	13	23,2	5,8	5,9	5,5	10,7	11,8	8,1

Graf 9.5 Podíl kandidátů a zvolených zastupitelů ve věku 18–29 let podle pohlaví a velikostních skupin obcí ve Zlínském kraji ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Osoby ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů kandidující ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Tab. 9.5 Voliči, kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností v říjnu 2014

	Zapsaní voliči			Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Podíl zastupitelů na počtu kandidátů stejného věku (%)	
	celkem ¹⁾	z toho ve věku 18–29 let ²⁾		celkem	z toho ve věku 18–29 let		celkem	z toho ve věku 18–29 let		celkem	18–29 let
		počet	v %		počet	v %		počet	v %		
Zlínský kraj	483 289	85 640	17,7	13 858	1 579	11,4	3 401	193	5,7	24,5	12,2
v tom SO ORP:											
Bystřice p. Hostýnem	13 038	2 358	18,1	439	44	10,0	148	11	7,4	33,7	25,0
Holešov	17 653	3 074	17,4	500	46	9,2	171	7	4,1	34,2	15,2
Kroměříž	57 675	10 152	17,6	1 794	239	13,3	475	34	7,2	26,5	14,2
Luhačovice	15 726	2 897	18,4	595	52	8,7	153	11	7,2	25,7	21,2
Otrokovice	28 459	4 704	16,5	716	87	12,2	134	7	5,2	18,7	8,0
Rožnov p. Radhoštěm	29 297	5 237	17,9	652	79	12,1	137	6	4,4	21,0	7,6
Uherské Hradiště	74 248	13 069	17,6	2 566	234	9,1	552	25	4,5	21,5	10,7
Uherský Brod	43 660	7 891	18,1	1 451	161	11,1	338	21	6,2	23,3	13,0
Valašské Klobouky	19 100	4 019	21,0	922	134	14,5	216	15	6,9	23,4	11,2
Valašské Meziříčí	34 183	6 261	18,3	920	110	12,0	224	13	5,8	24,3	11,8
Vizovice	13 667	2 526	18,5	638	73	11,4	148	4	2,7	23,2	5,5
Vsetín	54 693	9 995	18,3	1 239	136	11,0	376	19	5,1	30,3	14,0
Zlín	81 890	13 457	16,4	1 426	184	12,9	329	20	6,1	23,1	10,9

¹⁾ osoby ve věku 18 a více let zapsané v seznamech voličů

²⁾ počet obyvatel ve věku 18–29 let k 31.12.2014

Šance mladých kandidátů dostat se do zastupitelstva všeobecně nejsou velké a výsledky v kraji to potvrzují. Nejúspěšnější byli kandidáti ve věku 50–59 let, u kterých byl podíl zvolených nejvyšší a dosáhl 32,0 %, u mladých kandidátů to bylo 12,2 %. Podstatně lépe na tom byli muži, u kterých podíl zvolených dosáhl 13,3 %, u žen to bylo 9,7 %. V ostatních krajích republiky se podíl zvolených kandidátů-juniorů pohyboval od 6,5 % v Moravskoslezském kraji po 24,9 % v Kraji Vysočina. V tomto intervalu byla hodnota ve Zlínském kraji až na 8. místě.

Tab. 9.6 Voliči a kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a velikostních skupin obcí v říjnu 2014

	Zapsaní voliči			Platní kandidáti			z toho ve věku 18–29 let			Podíl kandidátů ve věku 18–29 let (%)		
	celkem ¹⁾	z toho ve věku 18–29 let ²⁾		celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		mezi kandidáty celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %		počet	v %			
Zlínský kraj	483 289	85 640	17,7	13 858	4 334	31,3	1 579	475	30,1	11,4	11,6	11,0
v tom podle velikosti obce:												
do 199 obyvatel	2 029	344	17,0	205	79	38,5	30	10	33,3	14,6	15,9	12,7
200–499 obyvatel	24 723	4 536	18,3	1 429	415	29,0	172	50	29,1	12,0	12,0	12,0
500–999 obyvatel	56 873	10 394	18,3	2 948	894	30,3	341	92	27,0	11,6	12,1	10,3
1 000–1 999 obyvatel	63 069	11 791	18,7	2 482	777	31,3	281	90	32,0	11,3	11,2	11,6
2 000–4 999 obyvatel	78 932	14 412	18,3	2 714	866	31,9	253	79	31,2	9,3	9,4	9,1
5 000–19 999 obyvatel	109 013	19 224	17,6	2 455	781	31,8	257	83	32,3	10,5	10,4	10,6
20 000–49 999 obyvatel	86 224	14 964	17,4	1 062	359	33,8	146	48	32,9	13,7	13,9	13,4
50 000 a více obyvatel	62 426	9 975	16,0	563	163	29,0	99	23	23,2	17,6	19,0	14,1

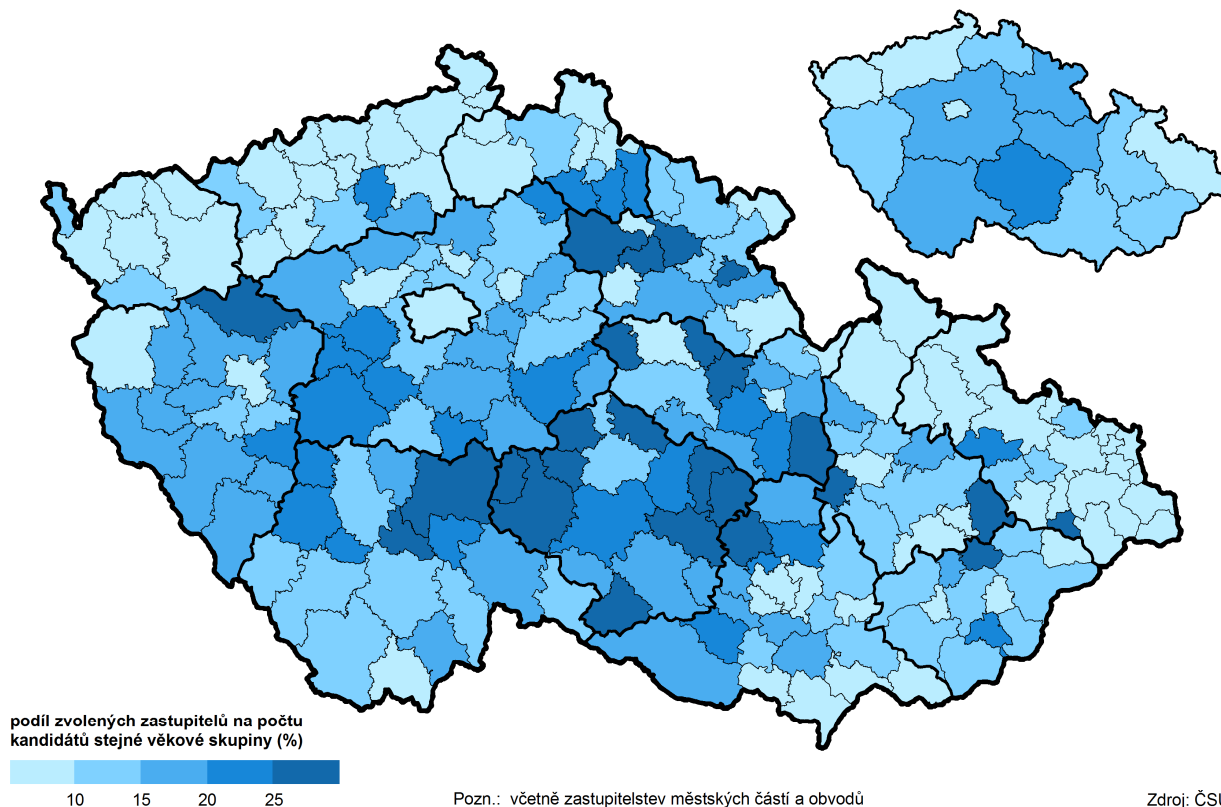
¹⁾ osoby ve věku 18 a více let zapsané v seznamech voličů

²⁾ počet obyvatel ve věku 18–29 let k 31.12.2014

Při rozdělení obcí do velikostních skupin podle počtu obyvatel je největší zastoupení mladých kandidátů ve velkých městech a v nejmenších obcích, tedy do 199 obyvatel, kde je podíl mladých kandidátů 14,6 %. Ve městech nad 20 tis. obyvatel je to 15,1 %. Zcela rozdílná je však úspěšnost mladých kandidátů, právě v těchto městech je nejmenší. Jen 2 % kandidátů v juniorském věku se stalo členy zastupitelstev. Naopak nejvíce úspěšní jsou mladí kandidáti v nejmenších obcích, podíl je 43,3 %. S větší velikostní skupinou obce pak podíl zvolených mladých kandidátů klesá.

Ještě výraznější rozdíly v úspěšnosti kandidátů - juniorů jsou z hlediska pohlaví. V obcích nad 5 tis. obyvatel se do zastupitelstva nedostala žádná žena daného věku. Naproti tomu v nejmenších obcích byla zvolena polovina kandidujících žen juniorského věku. U mužů to bylo 40,0 %, zatímco ve městech nad 20 tis. obyvatel 2,9 %.

Úspěšnost kandidátů ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Tab. 9.7 Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a velikostních skupin obcí v říjnu 2014

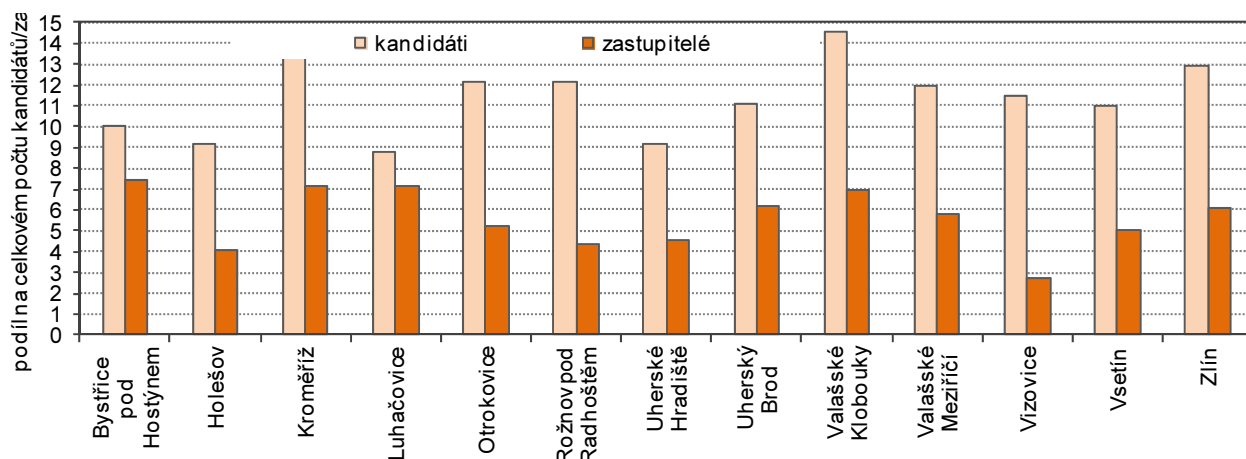
	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 18–29 let			Podíl zastupitelů ve věku 18–29 let (%)			Podíl zastupitelů ve věku 18–29 let na počtu kandidátů stejného věku (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami	celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %						
Zlínský kraj	3 401	863	25,4	193	46	23,8	5,7	5,8	5,3	12,2	13,3	9,7
v tom podle velikosti obce:												
do 199 obyvatel	114	44	38,6	13	5	38,5	11,4	11,4	11,4	43,3	40,0	50,0
200–499 obyvatel	661	164	24,8	52	12	23,1	7,9	8,0	7,3	30,2	32,8	24,0
500–999 obyvatel	966	246	25,5	54	17	31,5	5,6	5,1	6,9	15,8	14,9	18,5
1 000–1 999 obyvatel	684	178	26,0	41	10	24,4	6,0	6,1	5,6	14,6	16,2	11,1
2 000–4 999 obyvatel	526	131	24,9	19	2	10,5	3,6	4,3	1,5	7,5	9,8	2,5
5 000–19 999 obyvatel	309	71	23,0	9	-	-	2,9	3,8	-	3,5	5,2	-
20 000–49 999 obyvatel	100	20	20,0	1	-	-	1,0	1,3	-	0,7	1,0	-
50 000 a více obyvatel	41	9	22,0	4	-	-	9,8	12,5	-	4,0	5,3	-

Na celkovém počtu zastupitelů v kraji se mladí v roce 2014 podíleli 5,7 %, tedy zhruba stejně jako v roce 2010. V mezikrajském srovnání je to třetí nejvyšší hodnota za Krajem Vysočina (7,6 %) a Jihomoravským krajem (6,0 %). Zastoupení mužů a žen juniorského věku v zastupitelstvech se příliš neliší, u mužů je to 5,8 %, u žen 5,3 %. V nejmenších obcích dosahuje podíl 11,4 % stejně u obou pohlaví, s vyšší velikostní skupinou obcí podíl klesají.

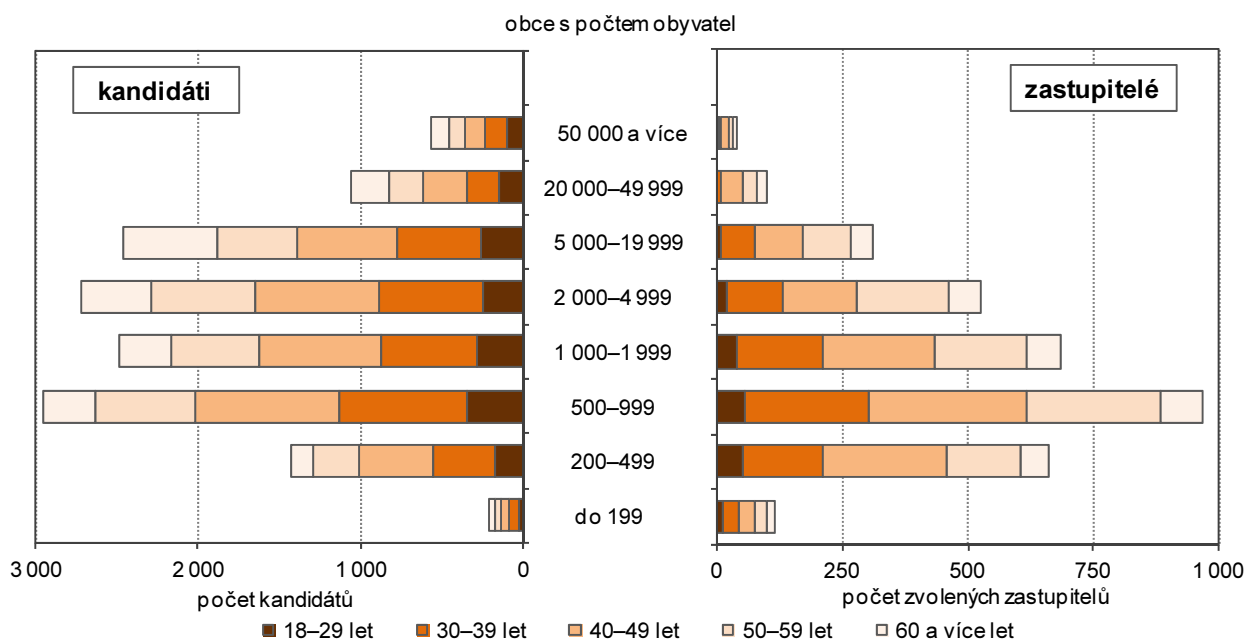
U žen pak v zastupitelstvech měst s 20 tis. a více obyvateli se ženy – juniorky nevyskytují, u mužů je podíl 1,3 % ve skupině 20,0 až 49,9 tis., ve skupině nad 50 tis. obyvatel, ve které je pouze krajské město, je pak podíl 12,5 %.

Graf 9.6 Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev ve věku 18–29 let ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v roce 2014

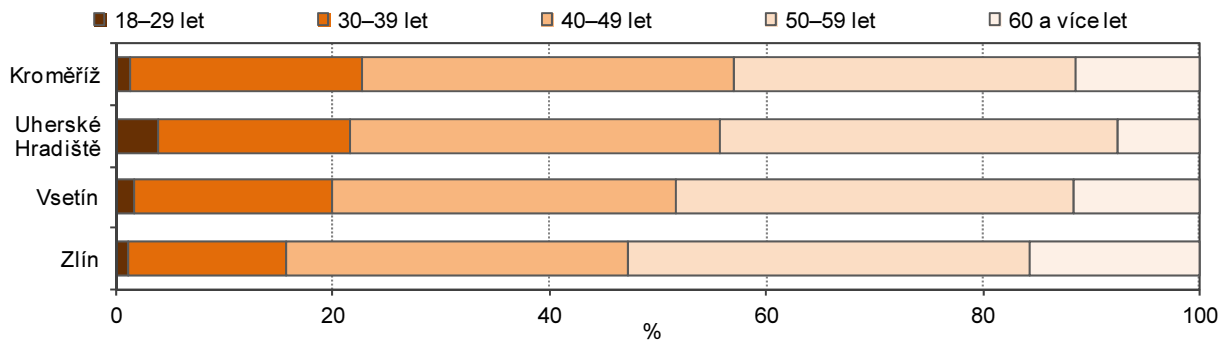

Graf 9.7 Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle věku a podle velikostních skupin obcí Zlínského kraje v roce 2014

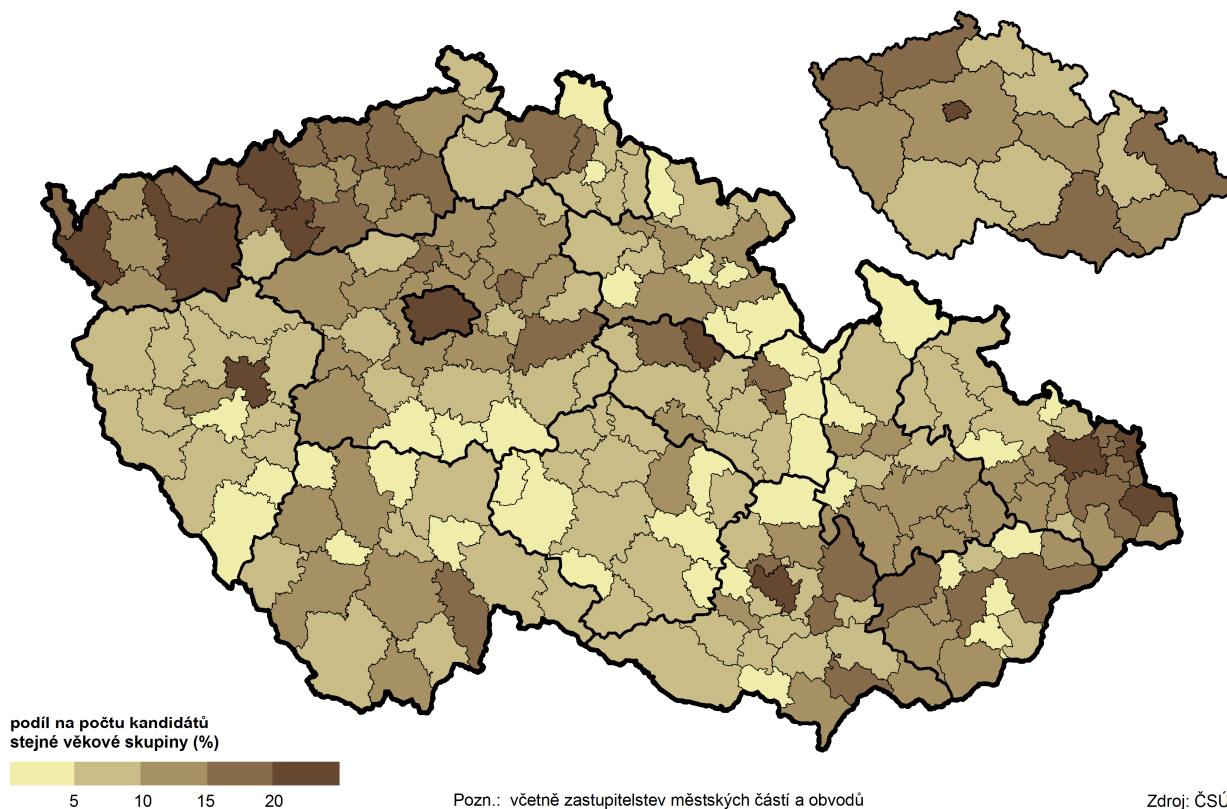
Mezi starosty obcí Zlínského kraje se mladí vyskytují jen ojediněle. V okrese Uherské Hradiště jsou v tomto věku starostové ve 3 obcích, ve zbývajících okresech pak vždy po jedné obci. Ve všech případech se jedná o muže. Pokud mírně posuneme věkovou hranici, pak ve věku 30 až 34 let je starosta již v čele 21 obcí, z toho ve čtyřech případech se jedná o ženy. Nejčastěji jsou starostové ve věku 50-59 let, představují více než třetinu z celkového počtu starostů v kraji.

Graf 9.8. Starostové v obcích Zlínského kraje podle věku a podle okresů (stav k 30. 7. 2017)

Kandidáti ve věku 18–29 let s příslušností k politické straně podle SO ORP a krajů
ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Zvolení zastupitelé ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů
ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

